

SLIM-FIT-SCHOLEN

Leren op je eigen niveau

Het Bossche Palet is een Slim Fit-school: 'Een leerling voelt zich op z'n gemak tussen gelijkgestemden.'

door Tilly van Uffelen

Kwart over tien op basisschool Het Palet in Den Bosch. De deuren van drie klaslokalen gaan open. Alle 'vierkantjes' vertrekken met hun rode map de hoek om. Er steken 'rondjes' en 'vierkantjes' over. Gegiechel. Misha is even de kluts kwijt. Waar moet ze heen vandaag? Vorige week was ze nog rondje, maar haar rekenwerk is vooruit gegaan, dus mag ze met de vierkantjes mee. Maar waar zitten die ook al weer? Welkom op Slim Fit-school Het Palet in Den Bosch. Eén van de 56 scholen in Nederland die meedoet aan het onderwijsinnovatieproject van het Ministerie van Onderwijs. In de regio Den Bosch doen zeven basisscholen mee met dit landelijke project.

De kinderen van Het Palet zeggen zelf niet dat ze in een unit zitten. Nee, ze zitten nog gewoon 'in de klas bij'... Maar dan volgen er niet één of twee namen van juffen of meesters, maar een stuk of drie, vier. Want ja, dat wisselt nogal eens per dag. Op het schoolbord hangt de dagplanning en daarnaast heeft ieder kind zijn eigen rooster bij zich.

De 460 leerlingen van Het Palet zijn verdeeld over vier units. Iedere ochtend beginnen ze in hun eigen basisklas, waarin tussen de

twintig of dertig leerlingen zitten. In die klassensamenstelling vindt de dagstart plaats en worden vakken als gym, creatieve vakken en een deel van wereldoriëntatie gegeven. Als er instructie rekenen of taal is, gaan de vierkantjes bij de vierkantjes zitten, de rondjes bij de rondjes en de driehoekjes bij de driehoekjes. Ieder symbool staat voor een eigen aanpak. In het uur dat het ene groepje verlengde rekeninstructie krijgt, voeren de 'slimme' driehoekjes wat meer uitdagende opdrachten uit.

„We vergelijken de kinderen minder met leeftijdgenoten maar kijken naar wat de mogelijkheden van de kinderen zelf zijn”, zegt Sjoerd Kivit, afdelingsleider van de onderbouw.

„Bij ons bestond al langer de wens beter in te kunnen spelen

“We kijken naar wat de mogelijkheden van ieder kind zijn

Sjoerd Kivit

■ Leerlingen van basisschool Het Palet in Den Bosch gaan op zoek naar hun eigen instructiegroepje.

op de ontwikkeling van kinderen. Dat kan bij deze manier van werken”, voegt directeur Hans Asbreuk toe. Iedere tien weken wordt elk kind opnieuw bekeken op het gebied van rekenen en taal en of het kind nog op het juiste niveau instructie krijgt. Het roept de vraag op of zo'n systeem niet stigmatiserend werkt voor de kinderen. „Nee hoor, nooit problemen mee gehad. Een kind vindt het juist veel erger als het in een klas zit waar het constant niet mee kan. Hier zit het met gelijkgestemden, krijgt het uitleg op eigen niveau en voelt het kind zich meer op zijn gemak”, meent Asbreuk.

De nieuwe werkwijze betekende wel dat het hele schoolrooster omgegooid moest worden. Op Het Palet beginnen alle kinderen om half negen 's ochtends en gaan ze om twee uur 's middags weer naar huis. En dat vijf dagen in de week. Daar is voor gekozen om

strakker te kunnen roosteren. „We gaan zo efficiënter met de tijd om. Er is maar één startmoment per dag in plaats van twee.”

De nieuwe manier van werken was wennen voor docenten, die hun eigen 'koninkrijkje' kwijt raakten. „Docenten moeten samenwerken. Je moet je klas openstellen, collega's zien hoe je het doet, hoe je het pedagogisch aanpakt. Je krijgt feedback en colle-

ga's laten zien hoe het anders kan”, vertelt Asbreuk.

Elke unit heeft een team van professionals dat bestaat uit vier of vijf hbo-leerkrachten, met enkele mbo-ondersteuners. Eén van de docenten is ook coördinator en regelt praktische zaken. En ieder team heeft zijn eigen 'zorgexpert'. „Voorheen werd een 'moeilijke' leerling gedropt bij een intern begeleider. Bij ons is die nu gekoppeld aan het team en wordt met

SLIM FIT

- Slim Fit is een innovatief onderwijsexperiment voor basisonderwijs.
- Een Slim Fit-school werkt vanuit een ander organisatie-principe: reguliere klassen worden vervangen door 'units' van gemiddeld 70 tot 90 leerlingen.
- Iedere leerling krijgt onderwijs

op eigen niveau aangeboden.

- Een Slim Fit-school werkt met een team dat bestaat uit leerkrachten en andere professionals met verschillende talenten: onderwijs-assistenten, specialisten, stagiaires en studenten.
- Meer info is te vinden op www.innovatieimpulsonderwijs.nl

foto Sandra Peerenboom

elkaar gekeken wat het beste werkt voor dit kind in deze unit”, zegt Wendy Simons, afdelingsleider van de bovenbouw. De specialist observeert leerlingen en ook docenten om te kijken of een aanpak anders kan. Vanaf komend schooljaar moeten basisscholen meer kinderen opvangen die nu speciaal onderwijs volgen. Volgens Simons kan Het Palet door de Slim Fit-werkwijze écht passend onderwijs bieden. Als de leerlingen om twee uur de school uit wandelen, blijven docenten tot half vijf samen verder werken en leren. Leerkrachten krijgen ruimte zich te specialiseren in bijvoorbeeld rekenen of taal en er wordt overlegd over zorgleerlingen. Een ander past roosters aan of verdeelt werktaken. Het Palet heeft ontdekt dat ze door deze 'slimfitte' werkwijze geen fulltime directeur meer nodig hebben, meldt vertrekkend directeur Asbreuk met een lach.

▶ Het project Slim Fit-school is één van de vier projecten dat innovatiegeld en krijgt van het ministerie

▶ In Brabant doen dertien scholen mee aan het Slim-Fitproject. Zeven hiervan staan in Den Bosch

Op een Slim Fit-school bestaat de traditionele jaarklas niet meer

door Tilly van Uffelen

Hoe organiseer je onderwijs slimmer? Over deze vraag boog onderwijsadviseur Marius Berendse zich een paar jaar geleden. Door de vergrijzing komt er een lerarentekort aan, het moest efficiënter, effectiever én de kwaliteit van het onderwijs moest omhoog. Het innovatieconcept Slim Fit-School van Berendse kwam uit 45 projectvoorstellen als één van de vijf winnaars uit de bus en mag van het Ministerie van Onderwijs vier jaar lang zijn gelijk bewijzen. 56 basisscholen werken nu met dit concept. In Brabant gaat het om scholen in Den Bosch, Helmond, Breda en Molenschot.

Belangrijk element in het Slim Fit-concept is dat het jaarklassensysteem wordt losgelaten. „Het traditionele systeem waarbij een leerkracht een jaar lang zijn eigen groep leerlingen heeft, wordt verlaten. In een traditionele jaarklas wordt een gemiddeld programma aangeboden, en dat sluit niet aan bij kinderen met een niet-gemiddeld niveau”, vertelt Berendse. Bij Slim Fit-scholen worden leerlingen ingedeeld in eenheden van zeventig tot negentig leerlingen. Daaraan worden meerdere leerkrachten en andere professionals verbonden. Duurdere hbo'ers en goedkopere mbo'ers vormen sa-

■ Marius Berendse

men een team. De instructie kan flexibeler en docenten kunnen zich specialiseren. Het project is halverwege. Berendse geeft aan dat er tot nu toe weinig verschillen te zien zijn wat betreft leerresultaten. „Dat is dus positief, want het project moet aantonen dat je met een andere wijze van organiseren minimaal dezelfde resultaten kunt bereiken.”

Berendse verwacht niet dat er grote verschillen in cito-scores naar voren komen. „Maar het gaat ook om andere zaken, zoals minder ziekteverzuim. Wat ik terug hoor van leerkrachten is dat ze meer werkplezier ervaren. 'Verrek, we worden weer aangesproken op ons vak, we moeten weer nadenken over welke leerprocessen we inrichten.'” Tot nu toe zijn zes scholen gestopt. Enkele sloten omdat er te weinig leerlingen waren. Andere zijn volgens Berendse afgehaakt vanwege te weinig draagvlak bij team en ouders. „Ouders in plattelandsgebieden lijken meer moeite te hebben om het klassensysteem los te laten.

“Het traditionele systeem waarbij een leerkracht een eigen klas heeft, wordt verlaten

Marius Berendse